

Проектна діяльність містить в собі унікальні можливості, її розвиваюча функція заснована на продуктивній уяві, силі і свободі творчості, емоційному збагаченні тощо.

Еколого-просвітницьким проектам властиві наступні особливості:

- вони завжди актуальні або в перспективі спрямовані на вирішення життєво важливих проблем збереження навколишнього середовища, розвиток живих систем, забезпечення життєдіяльності людини;
- вони мотивують учасників проекту на усвідомлення і вирішення екологічних проблем на локальному, регіональному і глобальному рівні;
- їх педагогічний ефект полягає у розвитку одночасно багатьох компетентностей – в пізнавальній діяльності, комунікативній, соціальній, побутовій сферах тощо;
- як правило, вони є груповою формою діяльності, в якій задіяні багато учасників, що сприяє їх соціалізації та набуття досвіду міжособистісної взаємодії. [4, 26]

Проектування допомагає людям оволодіти механізмами реального впливу на покращення якості життя, зміцнює усвідомлення і сприйняття людьми екологічних проблем як проблем особистих, що відображаються на їх здоров'ї та якості життя.

При організації екологічної освіти дорослих необхідно, щоб вона зміцнювала усвідомлення і сприйняття людьми екологічних проблем як проблем особистих, що безпосередньо відображаються на якості їх життя; сприяла реалізації перспективи особистісного і соціального розвитку на основі принципів науково обґрунтованого природокористування.

Література

1. Авни А. Развитие человека в будущем. Образование взрослых — средство улучшения жизни // Образование взрослых: глобальный диалог: Материалы международной научно-практической конференции. – СПб.: РОО «Дом Европы в Санкт-Петербурге», 2003. С. 5–10.
2. Алексеев С. В., Рипачева Е. А. Отечественный и зарубежный опыт формирования экологической культуры населения // Экология и образование. – № 1-2. – 2006. – С. 18 – 25.
3. Віркун В. Екологічна підготовка вчителя – домінуюча ланка системи неперервної екологічної освіти і виховання.// Біологія. Шкільний світ. – 2010. – № 24. – С. 12 – 15
4. Груздева Н. В. Социальная компетентность учащихся как один из результатов эколого-образовательных проектов / Эколого-образовательные проекты как средство социализации подрастающего поколения. – СПб.: Крисмас+, 2008. С. 25–28.

ВЗАЄМОДІЯ ШКОЛИ І СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Юрка К.М. (м. Полтава, Україна)

Від ефективності екологічної освіти та виховання нині залежить захист навколишнього середовища від забруднення і руйнування, застосування ресурсозберігаючих маловідходних технологій, виробництво екологічно чистої, якісної продукції. Вагомий внесок у розробку педагогічних умов щодо формування екологічної культури підростаючого покоління зробили такі відомі науковці як Г.Пономарьова, Р.Рославец, Н.Кот, Т.Вайда, Н.Єфименко та ін. Р.Рославец цілком обґрунтовано до педагогічних умов виховання екологічної культури школярів відносить: вироблення норм і правил екологічної поведінки особистості серед природи; вибір оптимальних форм і методів екологічної освіти і виховання; забезпечення комплексного підходу до вивчення природи з використан-

ням міждисциплінарних зв'язків, здійснення педагогічного впливу на вихованців власним прикладом бережного ставлення до навколишнього середовища; уміння зацікавити дитину; створити мотивацію; уміло впроваджувати у процес виховання психологічно-активні прийоми [1, с. 32]. Проведений аналіз наукового дослідження Н.Кот дозволив відмітити три основні групи педагогічних умов, які сприяли забезпеченню ефективної роботи навчально-виховного закладу та сім'ї: умови, спрямовані на забезпечення єдності мети і змісту в екологічному вихованні; умови, які забезпечують взаємодію методів роботи з екологічного виховання; встановлення спільних та специфічних форм і методів роботи навчально-виховного закладу та сім'ї [2, с. 12]. У дисертаційному дослідженні Г.Пономарьової розглядається система педагогічних умов формування екологічної культури. Систему педагогічних умов автор слушно визначає як поєднання засобів виховного і навчально-освітнього впливу на почуття, розум, поведінку учнів. До цієї системи Г.Пономарьова включає: по-перше, елементи змісту навчальних предметів (природничого й усіх інших галузей знань), позанавчальні заняття різного характеру; по-друге, такий важливий і тонкий комплекс впливу, як виховуючі відношення; по-третє, введення елементів ігрової діяльності в процес екологічної освіти й навчання [3, с. 74–75].

На основі аналізу праць за темою нашого дослідження, можна зробити висновок, що основною складовою у формуванні екологічного світогляду є екологічна освіта. Специфіка екологічної освіти полягає в тому, що вона має базуватися на принципі "випереджаючого відображення" [6, с. 20]. У свідомості людини повинна відбуватись постійна оцінка можливих наслідків втручання у природу як безпосередніх, так і майбутніх, з позиції не тільки добробуту людини, а й гармонізації відносин в системі "суспільство – природа". Розглянемо основні складові екологічної освіти в системі "сім'я – школа". Сім'я відіграє важливу роль у екологічному вихованні та навчанні дитини, оскільки сім'я покликана готувати її до майбутнього життя та еколого-безпечної практичної діяльності, допомогти засвоїти позитивний досвід старших поколінь, набути власного досвіду щодо охорони навколишнього середовища. Ефективність екологічної освіти дітей в сім'ї залежить від створення в ній належних умов, зокрема: зацікавленість інтересами екологічної політики держави; спільна екологічна трудова діяльність батьків і дітей; організація домашнього побуту та сімейних традицій екологічного характеру. Працюючи вдома та на приватних ділянках, батьки власним прикладом вчать дітей необхідним умінням та навичкам з наглядом за об'єктами природи. Невимушеність взаємин, тактовні пояснення, зауваження та допомога у спільному виконанні практичних дій є для дітей взірцем наслідування. Вказівки дорослих, пояснення і контроль допомагають дітям оволодіти практичними навичками уважного і відповідального ставлення до оточуючого природного середовища. Така система роботи, на мою думку, сприяє єдності у вирощенні мети та завдань екологічної освіти у сім'ї та у школі.

Література

1. Рославец Р.М. Психолого-педагогічні умови виховання екологічної культури дошкільників: Навч. посібн. – Луцьк: Вежа, 1999 – 100 с.
2. Кот Н.М. Педагогічні умови ефективної взаємодії дитячого садка та сім'ї в екологічному вихованні старших дошкільників: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.01 / Київський ДПІ ім. М.П.Драгоманова. – К., 1993. – 24 с.
3. Пономарьова Г.Ф. Педагогічні умови формування екологічної культури студентів педагогічного коледжу: Дис. канд пед. наук: 13.00.01. – Харків, 1997. – 175 с.
4. Білявський Г.О. Звіт про науково-дослідну роботу "Розробка та впровадження методології впливу екологічної освіти і культури на стратегію гармонійного розвитку України". – К., 2002. – С. 15–29.